

Projecte d'inclusió laboral i social per a dones: *Si tens oportunitats, pots*

Mercè Civit i Illa¹ i Encarna Luna Gato²

Resum

En una societat canviant, en transformacions constants del model productiu, de les relacions laborals i de l'Estat del Benestar, el treball social en grup esdevé un bon instrument de treball amb persones vulnerables, per potenciar les seves habilitats socials i per poder desenvolupar els seus projectes de vida.

En aquest article volem explicar una experiència del treball social en grup amb dones en situació de vulnerabilitat per aconseguir la seva inserció en el món laboral.

Paraules clau: El treball social en grups, persones vulnerables, autosuficiència econòmica, ciutadania democràtica, xarxes de suport.

Per citar l'article: CIVIT ILLA, Mercè i LUNA GATO, Encarna. "Projecte d'inclusió laboral i social per a dones. Si tens oportunitats pots", en Revista de Treball Social, nº 201 (abril 2014). Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya. Pàgines 105-109. ISSN 0212-7210.

Abstract

In a changing society with permanent transformations of the productive model, labour relations and welfare state, social work with groups becomes a good tool to work with vulnerable people to empower their social abilities to develop their life projects.

In this article we explain the experience of social group work with vulnerable women to achieve their inclusion in the labor world.

Key words: Social group work, vulnerable persons, economic self-sufficiency, democratic citizenship, support networks.

¹ Treballadora social, cap d'oficina i tècnica del Pla d'Inclusió Social de l'Ajuntament de Viladecans. mciviti@viladecans.cat.

² Educadora social, tècnica del Pla d'Inclusió Social de l'Ajuntament de Viladecans. Correu electrònic: elunag@viladecans.cat.

Introducció

Aquest projecte amb un grup de dones sorgeix a iniciativa del PLIS, Pla Local d'Inclusió Social, de l'Ajuntament de Viladecans amb l'objectiu de donar resposta en els àmbits laboral i de formació personal a dones joves amb fills i filles a càrrec, usuàries del centre maternoinfantil, i a un grup de dones marroquines.

El PLIS té com a finalitat la planificació transversal del conjunt de les polítiques locals destinades a la inclusió social de la població, i pretén coordinar i dinamitzar aquestes polítiques mitjançant el treball en xarxa de tots els agents presents al territori.

També és funció del PLIS estudiar i analitzar la realitat de la població, amb l'objectiu de detectar quins són els col·lectius més vulnerables i prioritzar les actuacions.

Per què es va escollir el col·lectiu de dones?

Entre els col·lectius més vulnerables i que pateixen amb més profunditat les conseqüències de la crisi i de les retallades de l'Estat del Benestar hi ha el col·lectiu de les dones amb pocs recursos i amb responsabilitats familiars.

Les dades ens diuen que:

- La desregulació en les condicions de treball, sobretot pel que fa a jornades i horaris, dificulta molt l'accés de les dones soles amb responsabilitats familiars a un lloc de treball.
- L'autosuficiència econòmica de les

dones facilita poder enfrontar-se en millors condicions a les relacions abusives.

Si analitzem la situació de l'atur a Viladecans, trobem que la taxa d'atur l'any 2013 va ser d'un 18,6%, del qual un 20,4% correspon a dones i un 17% a homes. Quant a la contractació, dels 10.047 contractes que es van formalitzar un 47,14% correspon a dones i un 52,86% a homes.

Des del PLIS vàrem voler donar resposta a aquesta situació més enllà de la intervenció individual que realitzen els professionals de l'EBASP en el cas amb més problemàtiques.

Per què es va treballar amb grups?

A l'hora de plantejar-nos la nostra intervenció professional no ho podem fer al marge del moment social en què vivim i sense veure que l'exclusió social és un fenomen que no sorgeix de l'individu mateix, sinó que les seves causes són estructurals i provoquen més desigualtat entre les persones, ruptura en les relacions personals i manca de perspectives vitals.

El grup permet desenvolupar la capacitat dels individus per interrelacionar-se amb els altres, recuperar les habilitats bàsiques i incrementar la seva autoestima. El treball de grup té la funció d'aconseguir l'empoderament i la socialització de les persones.

“Promoure la ciutadania democràtica aïllant els elements d'exclusió social per contribuir al benestar dels individus i grups, possibilitant l'exercici efectiu dels seus drets.”³

³ José Ángel Martínez López, ressenya al llibre Teoría del Trabajo Social en grupos d'Antonio López Peláez a la Revista Internacional de Trabajo Social y Ciencias Sociales, nº 3.

Les dinàmiques de grup són l'àmbit adient per aconseguir potenciar les capacitats necessàries per desenvolupar adequadament la nostra trajectòria personal.

El projecte

Antecedents

L'any 2012 es va començar a treballar de forma grupal amb els pares i mares que assistien al centre maternoinfantil del municipi. En aquest centre es treballen els hàbits generals de la cura dels infants de 0 a 3 anys en situació de risc.

El treball en grup va ser l'espai per poder treballar totes les competències d'una parentalitat i marentalitat positives i, sobretot, l'enfortiment del vincle amb els fills i filles.

■ El treball en grup va ser l'espai per poder treballar totes les competències d'una parentalitat i marentalitat positives i, sobretot, l'enfortiment del vincle amb els fills i filles.

Durant aquests anys s'ha pogut observar que a causa del dany que han patit o pateixen les mares i pares, existeix una dificultat per exercir una marentalitat i parentalitat adequades. Aquesta disminució de competències no significa que no sigui possible la seva recuperació, i aquest era l'objectiu del treball en grup: reforçar i recuperar les competències parentals i marentals.

Però aquest treball grupal ens ha permès observar unes altres dificultats i ne-

cessitats. Entre aquestes problemàtiques detectades es troben:

- Dificultats en les relacions amb les parelles o exparelles, que en molts casos es converteixen en relacions abusives i violència masclista.
- Manca de recursos econòmics, cosa que dificulta, encara més, el trencament emocional amb les parelles de les quals depenen, també, econòmicament.
- Baixa formació, que dificulta, encara més en el moment actual, una inserció laboral.
- Fills i filles molt petits i manca de xarxes de suport, que condicionen la seva disponibilitat per poder fer-se càrrec d'altres responsabilitats en horaris no coberts pels serveis que ofereixen les diferents administracions.

Aquestes necessitats detectades també afecten un altre grup de dones no usuàries del centre maternoinfantil però amb les quals també s'ha treballat de manera grupal.

El grup el formen dones magrebines, i l'objectiu final d'aquest grup és la formació d'una associació de dones.

Encara que les necessitats no són exactament les mateixes, sí que existeixen coincidències, però amb més dificultats per a la detecció pels problemes de l'idioma.

Amb el grup de dones marroquines s'ha pogut observar:

- Dificultats amb l'idioma.
- Dificultats econòmiques.
- Molt baixa formació.
- Difícil accés al mercat de treball ja que no tenen experiències laborals contrastades.
- Trets culturals molt arrelats.
- Baixa autoestima en general.

Si tens oportunitats, pots

Si tens oportunitats, pots és un projecte pilot d'inserció laboral que sorgeix amb la voluntat de donar resposta a la situació d'aquestes dones.

El projecte forma part del Pla de xoc per l'ocupació de l'Ajuntament i del programa "Fem feina a Viladecans", i es concreta amb la contractació al mes de juny de 15 dones per part d'una empresa privada.

Per portar-lo a terme, en el marc del PLIS, es constitueix un grup de treball amb els professionals de Serveis Socials, del Centre Maternoinfantil, de Promoció Econòmica, del SIAD i del mateix PLIS, amb la planificació següent:

- Disseny del projecte d'inserció laboral en funció de les necessitats observades en el grup de mares del Maternoinfantil i en el grup de dones magrebines.
- Explicació del projecte a l'empresa o empreses privades per a la seva assumpció, definir l'itinerari formatiu, redacció i signatura del conveni "Fem feina a Viladecans".
- Creació d'una comissió de coordinació entre l'empresa contractant i Serveis Socials amb l'objectiu de fer un seguiment de les dones.
- Explicació del projecte als dos grups de dones.
- Disseny de fitxes individuals de recollida de dades personals, formatives i laborals de les dones.
- Entrevistes individuals a les dones que compleixen el perfil acordat per part dels seus referents de Serveis Socials amb l'objectiu de conèixer les seves dificultats i com resoldre-les.

- Disseny dels itineraris formatius.
- Seguiment i suport individual i grupal de les dones.

Creació del grup de dones *Si tens oportunitats, pots*

A partir de les necessitats i de les mancances d'aquestes dones, s'inicia un treball en grup amb les 15 dones seleccionades per entrar a treballar a l'empresa, amb els objectius següents:

- Treballar per la seva inclusió en els àmbits laboral, formatiu i social.
- Facilitar eines per aconseguir l'empoderament des d'una perspectiva de gènere.
- Donar eines per detectar i prevenir les possibles relacions abusives.
- Fomentar la seva autonomia tant en el vessant personal com des de la seva condició de dona.
- Treballar la interculturalitat.
- Treballar els hàbits necessaris per a la seva incorporació a un treball remunerat.
- Treballar la seva autoestima i empoderar-les per assumir la nova responsabilitat.

Les sessions grupals són quinzenals i s'hi treballen els hàbits laborals i d'organització de la vida quotidiana, les dificultats laborals que vagin sorgint, els rols de gènere i relacions abusives i l'empoderament personal.

Les primeres sessions van dirigides a veure quines dificultats es troben en l'organització entre la vida familiar i laboral. Es donen pautes sobre com organitzar el seu temps.

Les dinàmiques que s'utilitzen són els role playing sobre l'organització dels ho-

raris, transport, es donen pautes sobre com organitzar-se perquè els fills/filles estiguin atesos/es, com organitzar-se per fer el menjar, per comprar, amb quines xarxes de suport compten...

Altres sessions van dirigides a donar eines per prevenir i/o detectar les possibles relacions abusives, a partir de dinàmiques per a l'enfortiment de l'autoestima i l'assertivitat.

També durant el temps que estiguin treballant es donarà informació sobre els recursos disponibles per a dones i sobre els seus drets per eradicar la violència masclista.

Les sessions següents es dissenyaran en funció de les dificultats que vagin sorgint en relació amb les dones i el lloc de treball que ocupen.

Conclusions

El treball social en grup ens ha demostrat que és una eina eficaç i sostenidora de persones en situació de vulnerabilitat, i això ho hem pogut comprovar des de l'inici del treball amb les dones del materno-infantil i amb les dones magrebines, que ha fet possible la seva participació en aquest projecte.

Aquest projecte està en la primera fase de treball en grup per donar-los els instru-

ments necessaris per enfrontar-se al món laboral i la seva formació professional. Al mes de juliol inicien el contracte amb l'empresa.

El factor innovador d'aquest projecte pilot és que, al darrere de la seva incorporació a aquesta feina, tindran el suport professional mitjançant el treball de grup.

■ **El factor innovador d'aquest projecte pilot és que, al darrere de la seva incorporació a aquesta feina, tindran el suport professional mitjançant el treball de grup.**

Podem observar, d'una banda, que les expectatives creades en les dones han produït un canvi en la seva perspectiva de futur. Perspectives positives que han repercutit en la seva forma de ser al món, en la seva forma de relacionar-se amb el seu entorn.

De l'altra, i pel que fa als i a les professionals, s'ha comprovat el compromís adquirit amb l'èxit del projecte, compromís que s'ha traduït en un treball en xarxa i multidisciplinari, on la participació de cadascú, des de la seva experiència professional, comença a donar resultats positius.

Bibliografia

- LÓPEZ PELÁEZ, Antonio. *Teoría del trabajo Social en grupos*. Ed. Universitas. ISBN: 978-8479913052.